

Iris Biškupić Bašić. *Zbirka medicarstva i svjećarstva = The collection of gingerbread and candle making*

[prijevod Dunja Horvat Weitner]. Zagreb : Etnografski muzej, 2024., 375 str.

Etnografski muzej u Zagrebu izdavač je još jednog kataloga u kojem je cjelovito obrađena i prezentirana jedna zbirka, ovaj put Zbirka medicarstva i svjećarstva, autorice i kustosice Iris Biškupić Bašić. Ovim izdanjem autorica je doprinijela ne samo muzeološkoj djelatnosti, nego i detaljnom poznavanju ovoga specifičnog etnološkog i kulturnoantropološkog fenomena koji svojom pojavnošću obuhvaća povijest i razvoj obrta u Europi i Hrvatskoj, umjetnost, materijalnu i nematerijalnu kulturu. Radi se o dvojezičnom izdanju, hrvatski je tekst u cijelosti preveden na engleski jezik. Na ovaj su način povijest i sadržaj Zbirke, ali i fenomen medicarstva i svjećarstva u Hrvatskoj, dostupni široj stručnoj publici, ali i drugima zainteresiranima.

Tekst knjige/kataloga zbirke medicarstva i svjećarstva podijeljen je u poglavlja: Predgovor, Uvod, O izvorima i literaturi, Povijest medicarsko-svjećarskog obrta u Europi, Razvoj medicarsko-svjećarskog obrta u Hrvatskoj, Zbirka medicarstva i svjećarstva, Medicarstvo, Svjećarstvo, Popis majstora medicara i svjećara čiji su predmeti dio muzejskog fundusa, Zaključak, Kataloški pregled, Izvori i literatura. Na kraju prvog dijela knjige daje se cjeloviti popis i opis djelatnosti pa i životnih priča svih medicara i svjećara čiji su predmeti dio muzejskog fundusa, a navedeni su prema mjestima na kojima su radili ili još uvijek djeluju, na području oko Zagreba, Varaždina, Karlovca i iz Slavonije. Ovaj dio kataloga iznimno je važan u kontekstu nematerijalne baštine jer je posvećen nositeljima vještina. Zasebnu cjelinu čini kataloški obrađena zbirka podijeljena u poglavlja: Drveni licitarski kalupi, Voštani odljevi iz licitarskih kalupa, Metalni kalupi „šteheri“, Predmeti vezani uz medicarski i svjećarski obrt (vrećice, prodajni šator, škrinje, ogledalca, reklamni letci, ambalaža, drveni pribor – valjak za tijesto), Licitari, Kalupi za izradu votiva, Svjećarski proizvodi, alati i aplikacije za ukrašavanje svijeća, Svjećarski alat i aplikacije za ukrašavanje svijeća. Tekst kataloga/knjige bogato je opremljen sa 670 dokumentarnih, studijskih i terenskih crno-bijelih i fotografija u boji. Fotografije prikazuju pojedinačne predmete kao ilustracije uz tekst, zatim dokumente, unutrašnjost radionica i detalje radnih postupaka, kao i prodaju proizvoda na sajmovima i crkvenim godovima te drugim događanjima u razdoblju od početka 20. stoljeća do danas. Svaku katalošku jedinicu prati i studijska fotografija predmeta.

Zbirka medicarstva i svjećarstva za kustosicu Iris Biškupić Bašić je istraživačko polazište, teren, inspiracija za razne projekte; to je njezina istraživačka tema koja spaja u najboljem smislu njezina dva studija: etnologiju i povijest umjetnosti, a zatim i muzeološki rad. Iris Biškupić Bašić

voditeljica je Zbirke medicarstva i svjećarstva od 1995. godine pa s ovim izdanjem obilježava trideset punih godina rada na ovoj zbirci. Istražujući medicarstvo i svjećarstvo obrađivala je stare, davno nabavljene muzejske predmete, otkupljivala nove, nabavljala literaturu s tog područja, istraživala terenski i arhivski, a onda se i uključivala u mnoge projekte (filmovi, interpretacije licitara u keramici, nakitu), konačno, i u međunarodne projekte kojima je poveznica bilo medicarstvo, poput niza realiziranih izložaba, te je sudjelovala u pisanju prijedloga za nominaciju na UNESCO i u pripremi projekta kićenja božićne jelke u Vatikanu.

Knjiga/katalog Iris Biškupić Bašić predstavlja zaokruživanje njezina rada na ovoj zbirci, no nikako ne i završetak jer će zbirka još rasti dopunjivanjem, otkupima ili darovanjem. U ovom obliku i danas izdanje je doprinos ne samo etnološkoj muzeologiji, nego i istraživanjima jednog dijela nematerijalne baštine, medicarstva i svjećarstva u Hrvatskoj. Obveza je zaštićeni fenomen stalno pratiti, istraživati, dokumentirati, prezentirati, brinuti se o prenošenju vještina na mlađe naraštaje, stvarati povoljno okruženje za opstanak i daljnji život. Ovo izdanje velik je doprinos svim tim nastojanjima i pokazuje stalnu zauzetost u svim navedenim aspektima, u prvom redu Iris Biškupić Bašić, zatim njezine matične ustanove Etnografskog muzeja u Zagrebu i, konačno, Ministarstva kulture i medija Republike Hrvatske.